

008/2018

Reportování skoronehod a potenciálních incidentů

Datum vydání:	31. 10. 2018	Vydání / revize	1.0
Autor:	PS Bezpečnost	Schválil:	představenstvo

Působnost

Předkládaný Standard ČAPPO je metodickým pokynem, který shrnuje aktuální poznatky členských firem k dané problematice a je dostupný pro všechny společnosti v oboru podle zásady „Bezpečnost a ochrana životního prostředí nejsou předmětem konkurence“.

Obsah

1. Úvod
2. Důležité upozornění
3. Definice pojmů
4. Doporučení pro zavádění reportování potenciálních rizik a skoronehod na pracovištích
5. Příklad reportu potenciálního rizika
6. Závěr

1. Úvod

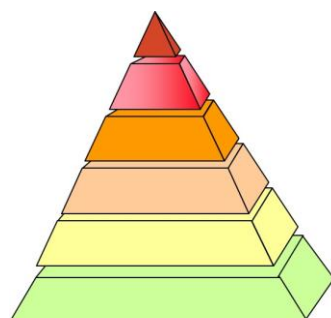
Reportování a zpracování potenciálních incidentů a skoronehod jsou významným faktorem prevence vzniku nehod případně omezení jejich následků a jako takový je čím dál tím víc využíván a zaváděn nejen v petrolejářském průmyslu.

Po závažných nehodách a haváriích bylo často zjištěno, že existovala předchozí varování a skoronehody. Pokud by byly ohlášeny, vyšetřeny a přijata opatření mohlo být závažným haváriím a nehodám zabráněno.

Platí, že abychom mohli nehodám předcházet, musíme eliminovat především rizika, která jsou jejich příčinou.

Je statisticky prokázána přímá souvislost mezi počtem potenciálních rizik a smrtelnou nehodou. Eliminací potenciálních rizik snížíme pravděpodobnost a následky nehod včetně těch nejtragičtějších.

Pracoviště, kde jsou zaměstnanci a další osoby aktivně zapojeny do reportování, zpracování a vyhodnocování potenciálních rizik a skoronehod, patří k nejbezpečnějším.

1 smrtelná nehoda
30 vážně zraněných
300 lehce zraněných
3000 skoronehod
30 000 potenciálních incidentů
Prostředí ve kterém je riziko tolerováno

Účelem tohoto standardu je stručné shrnutí procesu včetně základních definic a souhrnu základních zkušeností pro úspěšné zavedení.

2. Důležité upozornění

Tento dokument nenahrazuje případné požadavky právních a jiných předpisů v oblasti řízení rizik na pracovištích.

3. Definice pojmů

Potenciální riziko (Potential incident) – jde o riziko způsobené trvajícím nebo aktuálním stavem, který může být příčinou nebo jedním z faktorů přispívajících ke vzniku nehody, případně zvyšujícím závažnost následků nehody více než je nevyhnutelně nutné.

Příklad: natažený kabel přes cestu.

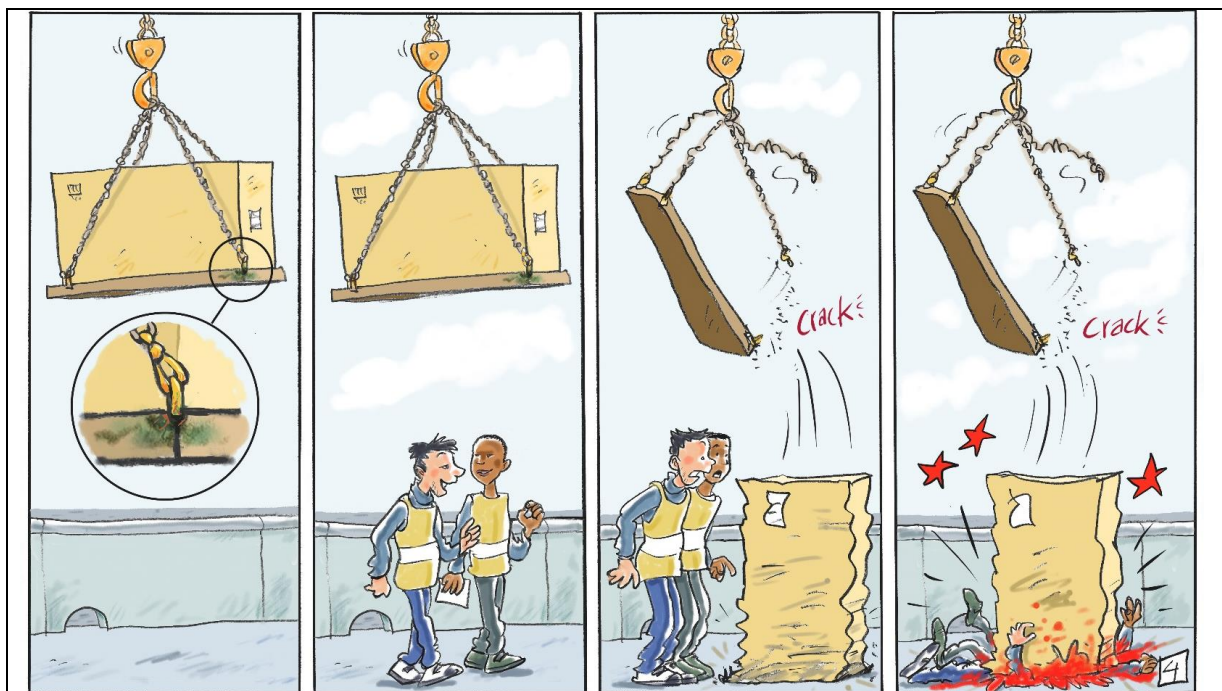
Potenciální rizika se mohou dále dělit na subkategorie, z nichž se nejčastěji používá: Nebezpečné podmínky/prostředí (unsafe conditions) a nebezpečný čin/akt (unsafe act). Shora uvedený příklad je nebezpečná podmínka.

Skoronehoda (Near miss) – jedná se o typ incidentu, který nastal např. v důsledku potenciálního rizika, při němž shodou šťastných okolností nedošlo k žádným následkům
Příklad: osoba zakopne o natažený kabel, nicméně neztratí rovnováhu a po klopýtnutí dál pokračuje v chůzi.

Nehoda (Accident / Incident) – je mimořádná událost s následky na zdraví a životech osob, majetku, životním prostředí, nebo reputaci.

Příklad: osoba zakopne o natažený kabel, spadne na zem a zlomí si nohu nebo následkem klopýtnutí o kabel dojde k poškození připojeného zařízení.

Vysvětlení výše uvedených termínů je také zřejmé z následujícího obrázkového příkladu.

Potenciální riziko

Skoronehoda

Nehoda

4. Doporučení pro zavádění reportování potenciálních rizik a skoronehod na pracovištích

- Jít příkladem, platí zejména pro vedení firem a společností a vedoucího na daném pracovišti.
- Mluvit s lidmi, přesvědčovat, vysvětlovat, ptát se a odpovídat na dotazy (Safety Walk, Go and See) – skoronehody a potenciální rizika nelze vyšetřit a opatření uplatnit, pokud je nikdo nehlásí!
- Bez ohledu, zda jsou si zaměstnanci a další osoby jistí, zda jde o skoronehodu nebo potenciální riziko atp., přesto je hlásí s uplatněním myšlení „Co se může stát“.
- Motivovat – efektivní nástroj zejména během procesu zavádění (odměny, soutěže, zveřejnění, hodnocení).
- Přijímat účinná opatření eliminující příčiny, termíny stanovovat reálné a přiměřené (metoda [SMART](#)).
- Poskytovat zpětnou vazbu – osoby, které reportují potenciální riziko nebo skoronehodu, musí být vyrozuměny o přijatých opatřeních.
- Diskutovat a sdílet (pozitivně) reportovaná potenciální rizika a skoronehody v rámci každé schůze, každého rozhovoru. Vedoucí pracovníci jdou příkladem.
- Nastavit cíle – zejména v první fázi implementace, nikoliv však ve spojení s jakýmkoliv postihem – spojit výhradně s pozitivní motivací, příkladem z jiných pracovišť atp. Cíle musí vždy být reálné.
- Průběžně vyhodnocovat příčiny nehod (nejen vlastních) jako podnět k zamyšlení, zda se podobné příčiny nenacházejí i na vlastních pracovištích.
- Zveřejňovat příklady reportování potenciálních rizik a skoronehod, které vedly k eliminaci skutečné nehody.
- Dát možnost reportujícím navrhnout řešení/eliminaci potenciálního rizika nebo skoronehody.

Zásadně se nedoporučuje:

- Prosazovat reportování NMPI „silou“, například stanovením cílů bez potřebné komunikace (např. povinné počty NMPI v org. jednotce apod.)
- Zavádět prostřednictvím pracovníků BOZP – vedení pověří implementaci, dál se však aktivně nezúčastní, spoléhá na iniciativu zdola.
- Trestat (vyčítat) reportování, a to i v případě, že předmětem reportu je vlastní pochybení pracovníka („no blaming culture“).
- Užívat nevhodný nebo neefektivní motivační systém – například nízká pravděpodobnost ocenění.
- Chybějící nebo nevhodný osobní příklad ze strany vedení.
- Přehlížet negativní přístup častý zejména u středního managementu.
- Prosazovat příliš komplikovaný systém.
- Neposkytovat zpětnou vazbu.
- Používat a tolerovat „rutinérství“, akceptovat normalizaci rizika vyjádřením ve smyslu „u nás se X let nestala žádná nehoda, nic dalšího nepotřebujeme“.

5. Příklad reportování a zpracování potenciálního rizika

Datum: dd/mm/yyyy

Místo: plnicí terminál AC XXXXXXXX

Popis: chybí uzávěr na koncové přírubě potrubí pro stáčení vrácených produktů – Stáčiště vratek u plnicích lávek.

Riziko a možné následky: únik par a jejich možné vznícení, únik produktu s možným poškozením životního prostředí.

Okamžitě přijaté opatření: kontrola těsnosti ventilu, uzavření potrubí náhradním uzávěrem.

Návrh opatření: uzávěr připevnit řetízkem, zahrnout do denní kontroly pracovišť.

Reportoval: XY

Report přijal: AB

Přijaté opatření:

1. rozšíření denního kontrolního výkazu o kontrolu řádného uzavření všech koncovek a přírub, termín dd/mm/yyyy, zodpovědnost
2. doplnění uzávěru o jistící řetízek, termín – hotovo.

Schválil: BC

Evidenční číslo: 123456

Zpětná vazba reportujícímu: dd/mm/yyyy

Status: vyřízeno

6. Závěr

Reportování, zpracování a vyhodnocování potenciálních rizik a skoronehod je znakem pracovišť, kde je předcházení nehodám a eliminace jejich následků chápáno jako součást každodenní praxe. Zavedení systému, byť jde o jednoduchou agendu, vyžaduje zapojení všech, klíčová však zůstává úloha vedení. Implementaci rozhodně nelze podceňovat, nejde o záležitost, kterou lze zavést za týden, a špatně nastavený proces bude obtížné měnit. Lépe zavádět déle, ale efektivně, ztráta důvěry zaměstnanců může být pro případný druhý pokus zásadní.

Kromě samotného sběru potenciálních rizik a skoronehod je pro dosažení všech výhod nutné zavést analytickou část pro analýzu a vyhodnocování trendů a identifikaci oblastí,

které vyžadují zvýšenou pozornost, případně celkovou revizi. V mnoha společnostech jsou například závěry z analýz dat používány pro plánování prediktivní údržby, cílených školení, revizí pracovních instrukcí atp.